

ورق معلوماتی 6 – ACTNOW (مشوره و آموزش آتیزم همین حالا)

خصوصیات اصلی آتیزم: بازی و کردار

نوشته داکتر آوریل بررتون Dr Avril Brereton

طرز رفتار محدود، تکراری و با شکل و علائق خاص در همه اطفال مبتلا به آتیزم دیده می شود. این یکی از علائم اصلی است که باید حضور داشته باشد تا آتیزم را در طفل تشخیص دهند. لیکن ماهیت این رفتار و علائق بسته به هر فرد مبتلا ممکن است بسیار متغیر باشد.

معیار DSM – IV برای الگوهای رفتاری محدود، تکراری و خاص، علائق و فعالیت ها در آتیزم عبارتند از:

الگوهای رفتاری محدود، تکراری و خاص، علائق و فعالیت ها که دست کم یکی از خصوصیات زیر در آن آشکار باشد:

1. وسواس همه جانبه یا یک یا چند علاقه با الگوی خاص و محدود که از لحاظ شدت یا تمرکز غیر عادی باشد.

2. چسبیدن به یک کار همیشگی غیر مفید یا حرکت خاص به طور جدا نشدنی

3. حرکات تکراری و خاص (مانند حرکت بال زدن با دست یا با انگشتان یا چرخش یا حرکت تمام بدن به صورتی پیچیده)

4. مصروفیت دوامدار با بخشی از یک چیز.

(انجمن روانپزشکی امریکا: تشخیص و کتاب آمار اختلالات روانی، طبع چهارم، با تصحیح متن. واشینگتن، دی سی، انجمن روانپزشکی امریکا، 2000)

محدود بودن الگوی (شکل) علاقه

علاقه اطفال مبتلا به آتیزم محدود است. بسیاری از اطفال دارای آتیزم دارای مصروفیت غیر عادی هستند به طوری که این فعالیت جای همه کارهای آنان را می گیرد و به چیز دیگری نمی پردازند. اطفال پیش از مکتبی ممکن است با یک بازیچه یا یک شخصیت مانند Thomas the Tank Engine یا Buzz Lightyear سرگرم شوند و فقط این بازیچه را دست بزنند یا تلویزیون و ویدئو راجع به آنها را سیر می کنند حتی با وجود آنکه بازیچه ها و ویدئو های دیگری هم وجود داشته باشد. اگر او را از بازیچه یا ویدئوی دلخواهش محروم یا محدود نمایند بسیار جگر خون می شوند. در میانه یا آخر دوران طفولیت، اطفال مبتلا به آتیزم که قادر به تکلم هستند بیشتر ممکن است عادت به چسبیدن به یک چیز نظیر جدول زمانی حرکت قطار یا Titanic پیدا کنند. طفل ممکن است معلومات گردآوری کرده و بی وقفه با دیگران راجع به آن موضوع صحبت کند یا به

طور دائم راجع به آن پرسان کند.

تکرار روزمره و یکسان

بسیاری از اطفال مبتلا به اتیسم اصرار دارند که یک رویه خاصی را دنبال کنند و یا کاری را یکسان تکرار نمایند که از نظر دیگران بیهوده جلوه می نماید. برخی مثال های آن شامل نوشیدن یک نوع نوشیدنی از یک پیاله خاص است، یا در روی میز برای دوری (بشقاب) باید سه دست قاشق (قاشق و پنجه و کارد) باشد با آنکه تنها یکی از آن ها را استفاده می کنند یا برای رفتن به محل های خاص فقط از یک مسیر عبور می کنند. و نسبت به تغییر در این رویه یا تغییر محیط مقاومت نشان می دهند و طفل فوق العاده جگر خون می شود اگر مثلاً از یک مسیر دیگر به مکتب بروند یا فرنیچر خانه جا به جا شود یا از طفل بخواهند که یک کالای نو در بر کند.

شیوه های حرکتی Motor mannerisms

اغلب اطفال مبتلا به اتیسم شیوه های حرکتی خاصی را نشان می دهند. حرکت بال مانند دستان یا بازو ها، بازی با انگشتان، پیاده روی بر روی نوک انگشتان پا، یا حرکت چرخش به دور خود بسیار معمول است. بسیاری از اطفال حرکات تکراری خاص خود را دارند و این حرکات، حرکات بدنی یا حرکات چهره است و دائم به آن مصروف هستند. برخی از این اطفال چنان به این حرکات خاص عادت دارند که نسبت به چیزهای دیگر بی علاقه می شوند.

سرگرم شدن با اجزاء Preoccupation with parts

بسیاری از اطفال مبتلا به اتیسم به بخش هایی از اشیاء علاقمند می شوند نه خود آن شیئی به طور کلی. مثلاً ممکن است مبهوت چرخ های یک بازیچه شوند و آن را بگردانند ولی با آن به حیث موثر به نحو دیگری بازی نکنند. اغلب نسبت به حرکت اشیاء شیفته و افسوس می شوند و اطفال مبتلا به اتیسم ممکن است که اشیائی نظیر بشقاب (دوری) یا توپ و چرخ را بچرخانند. آنها ممکن است فریفته چرخش پره های یک بادپکه بشوند. دیدن و خیره شدن به جزئیات یک چیز مانند لبه میز یا الگوی فرو رفتگیهای روی طایر و همینطور جمع کردن اشیاء نظیر دکمه و شاخه های کوچک نیز بسیار عادی است.

اطفال مبتلا به اتیسم ممکن است رفتاری نشان دهند که **دست کم یکی** از آن دسته ها (کته گوری ها) مطابق معیار تشخیص اتیسم با **DSM-IV** (انجمن روانپزشکی امریکا: تشخیص و کتاب آمار اختلالات روانی، طبع چهارم، با تصحیح متن. واشینگتن، دی سی، انجمن روانپزشکی امریکا، 2000) باشد، لیکن برخی از اطفال ممکن است همه این علائم را داشته باشند.

مهارت های بازی Play Skills

یکی دیگر از رفتارهایی که اطفال مبتلا به اتیسم به آن گرفتارند توانائی آنان در بازی کردن است. یکی از جنبه های مهم تکامل یک طفل توانائی او در پر کردن وقت در روز با فعالیت های مفید و تماس اجتماعی است. برای یک طفل کم سن و سال معمولی که دارد به خوبی تکامل می یابد روزها با مجموعه ای از فعالیت ها می گذرد که با دخالت سایر اطفال و کلان سالان در جهانشان می باشد، از جمله خوردن، آرمیدن، و برای چندین ساعت در روز بازی کردن است. این دامنه فعالیت های روزانه برای طفل مبتلا به اتیسم عادی نیست.

نداشتن خلاقیت و تصور در بازی یکی از ویژگی های تشخیصی مرض اتیسم است و توانائی بازی کردن را باید به اطفال مبتلا به اتیسم آموخت. بازی های خیالی برای اطفال مبتلا به اتیسم بالاخص دشوار است. به یک حساب، برای اطفال مبتلا به اتیسم بازی جنبه کار پیدا می کند چون آنان ترجیح می دهند ساعات عمر خود را در فعالیت های تکراری و آئینی خود پرداخته بری از تماس اجتماعی و علائقی باشند که در پیرامون آنان رخ می دهد. این قبیل رفتار ها (که در بالا تشریح شد) می تواند چنان رسوخ کند که وقتی را برای فعالیت های مفیدتر بازی های اجتماعی و آموزشی باقی نگذارد.

معلوم شده است که هرچه زودتر به این قبیل اطفال بازی کردن را یاد بدهند بهتر می تواند از پس تغییر دادن کارهای تکراری و آئینی آنان برآیند. معلوم شده است که به هم ریختن انزوای طفل یکی از راه های مهم برقراری تماس با او می باشد. این کار را می توان با دادن بازیچه ها و اشیاء و برقراری عادت بازی و سرگرمی های شادی آور برای طفل انجام داد.

یاد دادن طفل به اینکه چطور بازی کند، چه با خودش و چه با دیگران، چندین وظیفه را انجام خواهد داد:

اطفال جهان خود را از راه بازی می شناسند

قدرت ارتباط برقرار کردن طفل بسته به توانایی او در بازی کردن با علائم است. ارتقاء مهارت ها در بازی می تواند به ارتقاء مهارت های ارتباط و مراوده برقرار کردن رهنمون شود.

با ارتقاء مهارت های بازی، عادت ها و حرکات عادی (مربوط به آتیزم) کم می شود.

بازی که با عمل و عکس العمل همراه باشد مانند یاد گرفتن رعایت نوبت، اشتراک کردن در کار ها و همکاری می تواند مهارت های اجتماعی را ارتقاء بخشد.

بازی با بازیچه ها فرصتی ارائه می نماید که به طفل مهارت های نو یاد دهد که در تعلیم و تعلم رسمی او بعدها مؤثر خواهد بود. مثال هائی از آن توجه به سایرین، توجه به کار، رعایت نوبت، پیروی از دستورالعمل ها و فرصت ها و همچنین موضوعات برای گپ و گفت می باشد.

حق نشر © 2009 پوهنتون موناش Monash University ABN : 12 377 614 012 - احتیاط - حریم خصوصی - CRICOS Provider
شماره: 00008C
آخرین تصحیح: 11 فیبروری 2008 - تصحیح و نگهداری توسط: webmaster@med.monash.edu.au - Accessibility information